

Ірина Снігурова

м.Харків

Людмила Романьок

м. Харків

НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ТЕКСТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНОГО ВНЗ

Читання – це вид мовленнєвої діяльності, метою якого є розкриття смислових зв'язків тексту, представленого в письмовому вигляді. Навчання читанню іноземних студентів є складним, тривалим, цілеспрямованим процесом, що містить у собі техніку читання й розуміння прочитаного. «...умение читать должно быть выдвинуто на первое место, например, в технических и других неязыковых вузах, оно должно стать целевой установкой обучения» [1, с. 81]. Як зазначає О. С. Кузіна, метою навчання читання є формування навичок і умінь, які дозволяють сприймати текст українською і російською мовами як іноземними в ролі джерел інформації. Для іноземців це один зі шляхів знайомства з нашою країною, культурою, досягненнями нашого народу, а також засіб спілкування, завдяки якому формуються навички й уміння в інших видах мовленнєвої діяльності [2, с. 122].

Формування в іноземних студентів навичок якісного, свідомого й правильного читання літератури за фахом є важливим завданням навчального процесу в НТУ «ХПІ». Під час читання текстів студенти навчаються вилучати необхідну інформацію, використовувати її на заняттях, засвоювати лексико-граматичний матеріал, аудіювати запропоновані тексти тощо. Інформація, що знаходиться в текстах для читання, має відповідати інтересам і професійним потребам іноземців. Читання для них, перш за все, є джерелом професійної підготовки. Їх зацікавлять тексти, що містять необхідну для них фахову інформацію з наукового стилю, а потім – художні [3] й культурологічні [4] тексти.

Практика свідчить, що іноземні студенти, які прийшли навчатися у НТУ «ХПІ», по-різному підготовлені й не можуть одразу читати літературу за фахом російською чи українською мовами. Спочатку вони сконцентровані на процесі читання, інколи без усвідомлення змісту тексту й значення слів. Викладачу треба допомогти студентам зрозуміти зміст, відволікаючи від труднощів читання й аналізуючи помилки. Іноземцям пропонуються мікротексти для засвоєння лексико-граматичного матеріалу. Звернення до наукових текстів стає можливим тоді, коли студенти-іноземці вже вміють сприймати текст цілісно, вільно орієнтуватися в ньому, виділяти серед фактів, викладених у тексті, найбільш істотні, витягати з усього тексту його науковий зміст, усвідомлювати роль термінів і терміносполук.

Це реалізується поступово, протягом усього навчання іноземних студентів російській та українській мовам.

Навчання читанню на матеріалі адаптованих наукових і науково-популярних текстів, текстів за фахом підготують іноземних студентів до роботи з професійно-орієнтованою літературою, а також сформують навички й уміння читання, необхідні для розуміння, засвоєння прочитаної інформації з послідовним її відтворенням в усних і письмових формах. Відбираючи тексти для читання іноземцям, ми звертаємо увагу на їх професійну спрямованість, ступінь ускладненості, навантаження термінами й термінологіями, відбираємо потрібний лексико-граматичний матеріал. На заняттях використовуємо різні види читання із залученням предтекстових, притекстових, текстових і післятекстових завдань, які сприяють розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності. Намагаємося систематизувати навчальний матеріал з метою навчити студентів володіти всіма видами читання й переходити від одного його виду до другого залежно від конкретної мети читання тексту.

Отже, навчання читанню є важливою складовою мовної підготовки іноземних студентів у технічному ВНЗ. Успішність реалізації навчання читання залежить не лише від відбору професійно-орієнтованих текстів, але й від правильно підібраних вправ, послідовності їх застосування на різних етапах навчальної діяльності. Професійно-орієнтований текст спрямований на вирішення конкретних комунікативних завдань, метою якого є формування навичок і вмінь, що дозволяють сприймати текст мовою, що вивчається, як джерело інформації в процесі комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клычникова З.И. Некоторые психологические особенности обучения взрослых чтению на иностранном языке // Чтение, перевод, устная речь. Методика и лингвистика / Отв. ред. Е.А.Рейман. – Л., 1997. – С. 81-82.
2. Кузина О.С. Обучение аудированию // Методика преподавания русского языка как иностранного на начальном этапе. – 3-е изд. – М., 1989. – С.122-123.
3. Читаймо українською!: Методичні вказівки з української мови як іноземної / Укл. Ю.О. Романов, Л.В. Романьок. – Харків: НТУ «ХПІ», 2013. – 40 с.
4. Выдающиеся люди Украины: учеб. пособ. по русскому языку для иностранных студентов/ Л.В.Романек, И.И. Снегурова, Т.А. Снегурова. – Изд. 2-е испр. и доп. – Х.: НТУ «ХПИ», 2014. – 120 с.